U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ivo Pospíšila, soudkyně Lenky Kaniové a soudce Michala Bobka v právní věci žalobce: **P. D. N.**, zastoupený Mgr. Faridem Alizeyem, advokátem se sídlem Stodolní 834/7, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 2. 2024, č. j. OAM-25/ZA-ZA15-HA13-2024, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 6. 2024, č. j. 20 Az 12/2024 - 20,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále též „zákon o azylu“). Měl za to, že jediným důvodem pro podání žádosti jsou ekonomické důvody. Jiné okolnosti, které by osvědčily, že by byl žalobce ve vlasti pronásledován z důvodů předpokládaných v § 12 zákona o azylu, nebo že by mu ve Vietnamu hrozila újma dle § 14a zákona o azylu, žalobce v žádosti ani později neuvedl.

[2] Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce žalobu, kterou Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) zamítl. Žalovaný podle soudu správně vyhodnotil, že problémy, kterých se žalobce ve vlasti obává, nesouvisí s žádným azylovým důvodem, a správně dospěl k závěru, že byly splněny obě podmínky stanovené v § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu. Žalobce netvrdil ve správním řízení žádné azylově relevantní důvody podle § 12 zákona o azylu. Nebyly splněny ani podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Žalobce v průběhu správního řízení žádné nebezpečí vážné újmy nenamítal, pouze

opakovaně sdělil, že chce v České republice vydělávat peníze a má dluh, který chce splatit. Z uvedeného se jakékoli obavy z hrozícího nebezpečí v místě původu nepodávají.

[3] Krajský soud dále zjistil, že žalobce ve správním řízení ani v náznacích nehovořil o pronásledování věřiteli, poprvé tak učinil až v žalobě. Přitom primárním zdrojem informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany je samotný žadatel a z obsahu jeho žádosti se pak v následujících fázích vychází, správní orgán zjišťuje skutkový stav v rozsahu možných důvodů udělení mezinárodní ochrany, které vycházejí právě z žadatelovy žádosti, respektive z dalších jím uváděných tvrzení. Pokud žalobce v žádosti o mezinárodní ochranu uváděl toliko ekonomické důvody, žalovaný nepochybil, jestliže se nezabýval otázkou ohrožení v zemi původu a neobstaral si informaci Ministerstva zahraničních věcí zaměřenou na otázku půjček, úvěrů a lichev. Žalobce byl navíc zastoupen advokátem, který byl seznámen s podklady pro rozhodnutí, ale žádné doplnění dokazování nenavrhl a další skutečnosti ke své žádosti netvrdil.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Stěžovatel tvrdí, že soud postupoval příliš formalisticky, pokud posoudil jeho žádost jako zjevně nedůvodnou a nezabýval se tvrzenými skutečnostmi (obavy o život a nedostatečná ochrana ze strany domovského státu před tamními lichváři), které odůvodňují udělení minimálně doplňkové ochrany či humanitárního azylu. Je přitom povinností soudu se vypořádat s tvrzeními stěžovatele, pokud existují důvody hodné zvláštního zřetele osvědčující hrozbu újmy. Situace stěžovatele nevykazuje známky pouhých ekonomických důvodů. Stěžovatel ve správním řízení vylíčil, že se v důsledku krachu podnikání a zadlužení dostal do těžké životní situace až na hranici chudoby, ekonomické důvody zasahují do jeho osobního života a podpory od státu se mu nedostalo. Proto stěžovatelova situace nesplňovala podmínky stanovené v § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu, a napadený rozsudek je proto nepřezkoumatelný a nezákonný.

[6] Pro rozhodnutí ve věci stěžovatele je stěžejní posouzení otázky ohrožení života ze strany věřitelů. Stěžovatel již ve správním řízení vylíčil všechny rozhodné skutečnosti, ale správní orgán i soud je ignorovaly. I když na udělení humanitárního azylu není právní nárok, má stěžovatel právo na důsledné projednání uváděných důvodů a na soudní přezkum. Soud se spokojil s poukazem na nedůvodnost stěžovatelovy žádosti pro chybějící azylově relevantní důvody, aniž by se zabýval osobní situací stěžovatele, existenční nouzí a ohrožením života v případě návratu do země původu, v níž nelze účinně využít ochrany státní moci. Stěžovatel nebyl na jiné důvody své žádosti při provedeném pohovoru ani dotázán. Není znalý problematiky azylového práva a zjistit skutkový stav bez důvodných pochybností je povinností správního orgánu. Nelze klást k tíži stěžovatele, že jej správní orgán nepoučil o nutném rozsahu azylově relevantních důvodů. V usnesení ze dne 30. 6. 2009, č. j. 8 Azs 25/2009 - 74, Nejvyšší správní soud uvedl, že žadatel zpravidla nedisponuje dostatečnými možnostmi k prokázání svých tvrzení, proto stačí, pokud věrohodně vypovídá o existenci důvodů podstatných z hlediska mezinárodní ochrany.

[7] Krajský soud se podle stěžovatele nezabýval námitkou, že si správní orgán neopatřil všechny potřebné informace o situaci v zemi původu ve vztahu k vymáhání pohledávek. Uzavřel, že stěžovatel konkrétní důvody svých obav netvrdil. Stěžovatel tak sice neučinil při pohovoru, nicméně později ve vyjádření k podkladům rozhodnutí uvedl, že má obavy z praktik svých věřitelů. Žalovaný tudíž věc nedostatečně posoudil.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že napadené rozhodnutí i napadený rozsudek jsou v souladu s právními předpisy. Napadený rozsudek je srozumitelný a v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná a byla podána v zákonné lhůtě. Jedná se však o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, a v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. je proto nejprve nutné posoudit, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního kasační soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS., v němž vymezil podmínky, za kterých je kasační stížnost přijatelná. O přijatelnou kasační stížnost se dle citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. Posuzovaná kasační stížnost však nesplňuje žádnou z těchto podmínek.

[10] Stěžovatel sám žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti soudu nepředestřel a samotné kasační námitky také neobsahují důvody, které by mohly založit přesah vlastních zájmů stěžovatele, natož přesah svým významem podstatný. Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku krajského soudu rovněž *prima facie* neshledal žádná pochybení, která by mohla mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Námitky uplatněné stěžovatelem dostatečně řeší dosavadní judikatura Nejvyššího správního soudu, od které soud neshledal důvod se v nyní posuzované věci odchýlit.

[11] Napadené rozhodnutí i napadený rozsudek také splňují požadavky kladené judikaturou Nejvyššího správního soudu na přezkoumatelnost správních i soudních rozhodnutí (viz např. rozsudky ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, či ze dne 27. 2. 2019, č. j. 8 Afs 267/2017-38). Krajský soud reagoval na všechny žalobní body. Pokud stěžovatel namítá, že se jimi krajský soud nezabýval vůbec či nedostatečně, pak se ve skutečnosti jedná o nesouhlas s názorem vysloveným v napadeném rozsudku.

[12] Krajský soud zohlednil všechny tvrzené skutečnosti a nepominul ani stěžovatelova tvrzení o obavách z praktik věřitelů. V souladu s judikaturou kasačního soudu však detailně

vysvětlil, že pokud stěžovatel takové obavy ve správním řízení vůbec nevznesl, nelze je zohlednit až v řízení o žalobě, přičemž žalovaný nebyl povinen opatřovat podklady ke skutečnostem, které stěžovatel ve své žádosti o mezinárodní ochranu ani při pohovoru neuvedl. S tímto názorem stěžovatel v kasační stížnosti ani nijak nepolemizuje.

[13] Z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že primárním zdrojem informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany je samotný žadatel, z obsahu jeho žádosti se pak v následujících fázích vychází. Žadatele stíhá břemeno tvrzení, důkazní břemeno je následně rozloženo mezi něj a správní orgán. Správní orgán zjišťuje skutkový stav věci v rozsahu možných důvodů udělení mezinárodní ochrany, které vycházejí z žadatelovy výpovědi v průběhu řízení o mezinárodní ochraně (srov. např. rozsudky ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003 - 41, a ze dne 26. 10. 2016, č. j. 1 Azs 214/2016 - 32, nebo usnesení ze dne 20. 6. 2013, č. j. 9 Azs 1/2013 - 38, ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014 - 48, a ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014 - 48). V usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 - 107, publ. pod č. 2289/2011 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud uvedl, že *„[ž]ádost o poskytnutí mezinárodní ochrany posuzuje správní orgán na základě skutečností, které žadatel uvede či které ve správním řízení jinak vyjdou najevo, a to z hlediska všech zákonných forem této ochrany, které se k těmto skutečnostem vztahují“*. Na tom nemůže nic změnit ani námitka, podle níž měl žalovaný stěžovatele poučovat o tom, co má tvrdit, aby se jednalo o azylově relevantní důvody. Stěžovatel byl během pohovoru vyzván, aby uvedl, čeho se v zemi původu konkrétně obává, zda měl nějaké problémy se státními orgány atd. K výslovnému dotazu na problémy související s jeho dluhy uvedl, že žádné nemá a nikdo mu nevyhrožuje. Krajský soud tudíž věc posoudil v souladu se zjištěným skutkovým stavem, se zákonem i ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu.

[14] Pouze na okraj kasační soud uvádí, že tvrzení stěžovatele, podle něhož již ve vyjádření k podkladům správního rozhodnutí uvedl, že má obavy z praktik věřitelů, je v rozporu s obsahem správního spisu. Ve vyjádření k podkladům rozhodnutí, učiněném prostřednictvím zástupce pouze konstatoval, že s ohledem na obsah spisu je odůvodněna „ohrožující situace pro stěžovatele v zemi původu“.

[15] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s.

[16] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS, nebo usnesení ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28). Stěžovatel v řízení nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady nad rámec úřední činnosti nevznikly, a proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. července 2024

pokračování

Ivo Pospíšil
předseda senátu